

Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

Mape opasnosti i mape rizika za BiH

Agencija za vodno područje rijeke Save
Sarajevo

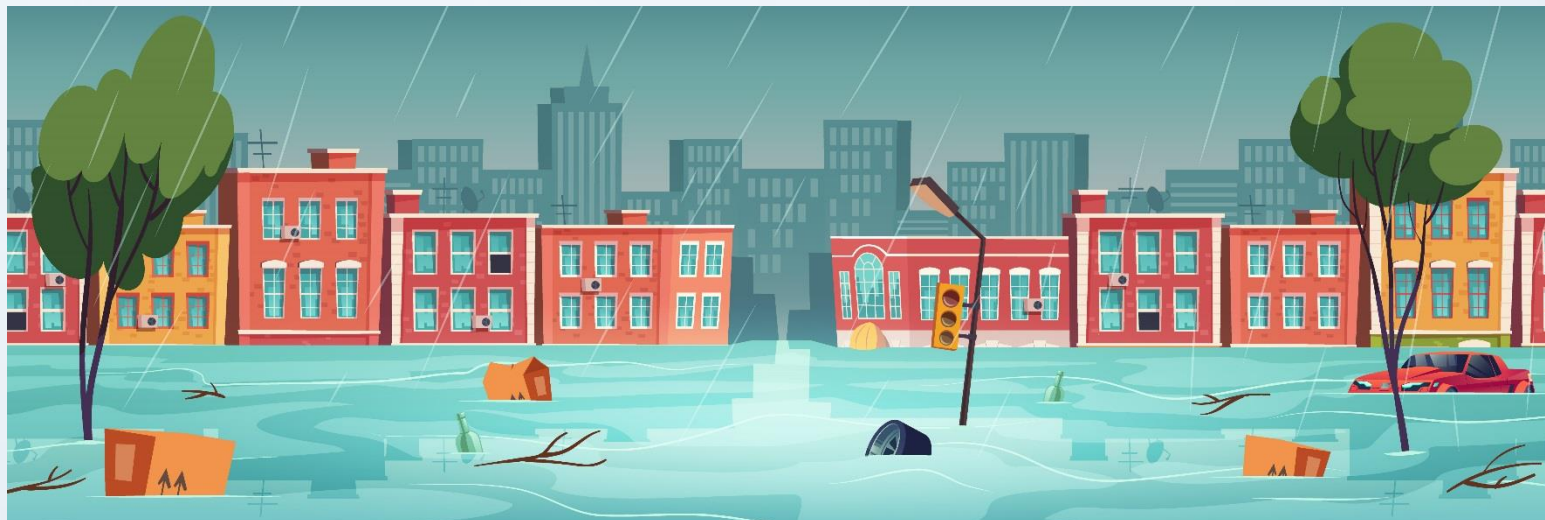
Sarajevo, Novembar 2021. godine

Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

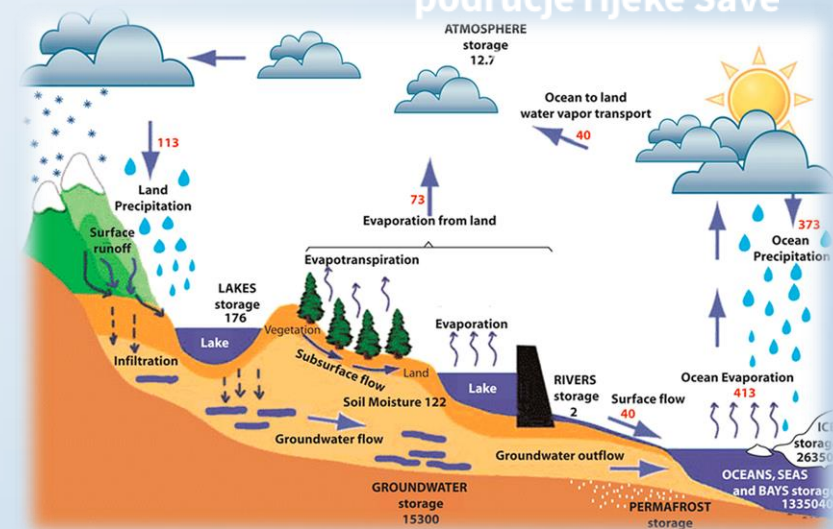
ŠTA SU POPLAVE?

- Poplave su najčešće prirodni fenomen koji označava neuobičajeno visok vodostaj u rijekama i jezerima, te zbog kojeg se voda iz riječnog korita prelijeva preko obale na okolno područje.
- Poplava je vrlo kompleksna pojava.
- Katastrofalne visoke vode na rijekama zavise od čitavog niza faktora koji se međusobno uslovljavaju i dopunjuju. Njihov uticaj na formiranje poplavnog talasa može biti direktan i indirektan.

Agencija za vodno područje rijeke Save

UZROCI NASTANKA POPLAVA

Direktni:

- padavine (kiša, snijeg)
- pojava koincidencije velikih voda
- pojava klizišta
- meandriranje toka

Indirektni:

- veličina i oblik sliva
- gustina riječne mreže
- reljef i njegove karakteristike
- zasićenost zemljišta vodom
- stanje nivoa podzemnih voda
- promjene klime na našem geografskom području
- stepen pošumljenosti i način obrađivanja poljoprivrednih površina u slivu
- ljudski faktor, odnosno nepridržavanje određenih propisa (neadekvatno upravljanje vodotocima, izgradnja objekata u inundacijama,...)

Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

POSljedICE POPLAVA - BIH 2014. GODINE

Preliminarne procjene
posljedica poplava koje su
za sobom ostavile poplave iz
2014. u BiH ukazuju na:

- ✓ Pogođen 1 milion ljudi
(više od $\frac{1}{4}$ stanovništva)
- ✓ Pogođeno više od $\frac{1}{4}$
ukupne površine BiH

- ✓ Oštećeno preko 50.000 domaćinstava (2.000 uništeno)
- ✓ Veliki dijelovi infrastrukture uništeni ili oštećeni (ceste, željeznice, mostovi, komunalna i elektro infrastruktura)
- ✓ Oštećeno oko 200 škola, bolnica i drugih javnih ustanova
- ✓ Ukupna šteta procjenjuje se u rasponu između 1 – 1,5 milijardi eura

Agencija za vodno
posredništvo

EU Direktiva o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima (2007/60/EC)

Evropski Parlament i Vijeće Evropske unije su 23. oktobra 2007. godine donijeli **Direktivu o procjeni i upravljanju poplavnim rizicima**

SVRHA

Uspostavljanje okvira za procjenu i upravljanje poplavnim rizicima

CILJ

Smanjivanje štetnih posljedica poplava po zdravlje ljudi, okoliš, kulturnu baštinu i gospodarsku aktivnost

MJERE

Napuštanje pristupa „kontrolne” poplava i prelazak na pristup upravljanja poplavnim rizikom

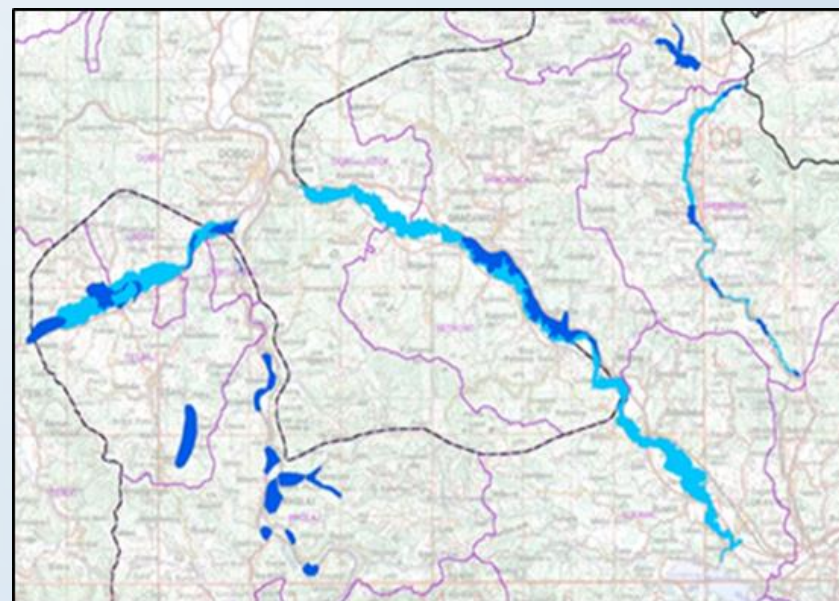
Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

Ključni koraci u upravljanju poplavnim rizikom

„Uredba o zaštiti od
štetnog djelovanja voda
(Sl. novine br. 26/09)”

- Federalno Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je donijelo Uredbu u kojoj su transponirani svi ključni zahtjevi Direktive, s tim što su vremenski rokovi implementacije pomjereni za 2 godine, obzirom da je Uredba usvojena 2009. a Direktiva 2007.
- Upravljanje poplavnim rizikom podrazumijeva tri ključna koraka:
  1. Izradu preliminarne procjene poplavnog rizika unutar riječnih slivova i njima pridruženim obalnim vodama, sa ciljem identifikacije „žarišnih tačaka” sa potencijalno značajnim poplavnim rizikom. Nakon identifikacije i analize prostornog rasporeda poplavnih poligona, definirana su poplavna područja za koja treba uraditi hidrauličke modele, odnosno mape opasnosti i mape rizika

Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

Ključni koraci u upravljanju poplavnim rizikom

„Uredba o zaštiti od
štetnog djelovanja voda
(Sl. novine br. 26/09)”

2. Izrada **Mapa opasnosti i mapa rizika za Bosnu i Hercegovinu** za definirane „žarišne tačke”

- Prikaz opsega i posljedica poplava

3. Izrada **plan upravljanja rizikom OD POPLAVA U Bosni i Hercegovini**

- Mjere smanjenja poplavnog rizika i potencijalnih posljedica
- Prevencija, zaštita i spremnost

Dužina ciklusa ponavljanja jedne faze je na svakih 6 godina

Prijedlog AFAs za vodna područja rijeke Save i Jadranskog mora

Agencija za vodno područje rijeke Save

SARAJEVO

68

Tabela 14. Prijedlog AFAs područja za vodno područje rijeke Save

AFAs za vodno područje rijeke Save za povijesne i buduće poplave									
Rbr.	Tip	Općina	Poplavljeno područje	Vodotok	Kateg. vodot.	Podsliv	Indeks (I)	Kateg. pop.	Sumarni Indeks (I)
1	B	Brčko	Područje Srednja Posavina	Tolisa, Leskovac, Smrdulja	II	Neposredni sliv Save	3.687,14	IV	41.218,00
	B	Domaljevac Šamac	Područje Srednja Posavina	Tolisa, Leskovac, Smrdulja		Neposredni sliv Save	5.212,63	IV	
	B	Donji Žabar	Područje Srednja Posavina	Tolisa, Leskovac, Smrdulja		Neposredni sliv Save	4.281,15	IV	
	B	Odižak	Područje Srednja Posavina	Tolisa, Leskovac, Smrdulja		Neposredni sliv Save	0,01	I	
	B	Oražje	Područje Srednja Posavina	Tolisa, Leskovac, Smrdulja		Neposredni sliv Save	16.672,16	IV	
	B	Šamac	Područje Srednja Posavina	Tolisa, Leskovac, Smrdulja		Neposredni sliv Save	11.364,91	IV	
2	B	Odižak	Područje Odižačka Posavina	Srnotača	II	Neposredni sliv Save, Bosna	8.628,98	IV	8.647,64
	B	Šamac	Područje Odižačka Posavina	Srnotača		Neposredni sliv Save, Bosna	18,66	I	
3	B	Doboj	Područje Usore	Usora	I	Bosna	184,85	III	4.195,69
	B	Doboj Jug	Područje Usore	Usora		Bosna	209,40	III	
	B	Težanj	Područje Usore	Usora		Bosna	2.708,98	IV	
	B	Usora	Područje Usore	Usora		Bosna	1.012,46	IV	
4	P	Maglaj	Maglaj	Bosna	I	Bosna	3.539,81	IV	3.539,81
5	B	Sanski Most	Područje Sane	Sana, Bilja	II II	Una	2.331,22	IV	2.331,22
6	B	Bosanska Krupa	Područje Krupa i Otoka	Una, Kružnica	II II	Una	2.201,31	IV	2.201,31
7	B	Bihac	Područje Bihaća	Una, Klokot	I	Una	2.006,08	IV	2.006,08
8	B	Doboj	Područje Spreče	Spreča, Jala	II II	Bosna	69,64	II	1.692,72
	B	Doboj-Istok	Područje Spreče	Spreča, Jala		Bosna	26,24	I	
	B	Gračanica	Područje Spreče	Spreča, Jala		Bosna	551,32	IV	
	B	Lukavac	Područje Spreče	Spreča, Jala		Bosna	544,81	IV	
	B	Petrovo	Područje Spreče	Spreča, Jala		Bosna	500,71	IV	
9	B	Modriča	Područje Modriče	Bosna	I	Bosna	270,74	III	1.470,83
	B	Odižak	Područje Modriče	Bosna		Bosna	108,32	III	
	B	Vukosavlje	Područje Modriče	Bosna		Bosna	181,74	III	
	B	Šamac	Područje Modriče	Bosna		Bosna	910,03	IV	
10	B	Srebrenik	Područje Tinje	Tinja	I	Tinja	1.353,63	IV	1.353,63
11	B	Goražde	Područje Drine	Drina	I	Drina	1.160,29	IV	1.216,52
	B	Ustiprača	Područje Drine	Drina		Drina	56,23	II	
12	P	Petrovo	Bare-Orahovica Donja	Spreča	I	Bosna	148,45	III	1.205,05

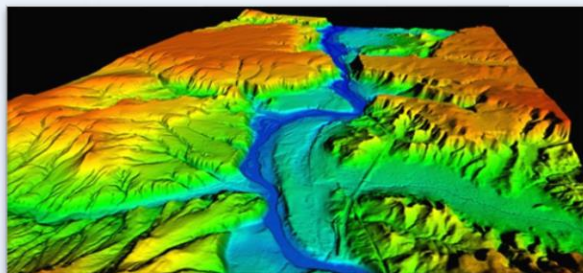
Tabela 15. Prijedlog AFAs područja za vodno područje Jadranskog mora

AFAs za vodno područje Jadranskog mora za povijesne i buduće poplave									
Rbr.	Tip	Općina	Poplavljeno područje	Vodotok	Kateg. vodot.	Sliv	Index (I)	Kateg. pop.	Sumarni Indeks (I)
1	B	Ljubuški	Područje T-M-T i Viročice	Trebižat, Vriočica, Mlade	I	Neretva sa Trebišnjicom	1.042,3	IV	1.119,0
	B	Čapljina	Područje T-M-T i Viročice	Trebižat, Vriočica, Mlade		Neretva sa Trebišnjicom	76,7	II	
2	B	Stolac	Područje Čapljine i Hutovog blata	Krupa	I	Neretva sa Trebišnjicom	0,4	I	805,9
	B	Čapljina	Područje Čapljine i Hutovog blata	Krupa		Neretva sa Trebišnjicom	805,5	IV	
3	B	Čapljina	Područje Čapljine i Hutovog blata	Neretva	I	Neretva sa Trebišnjicom	677,0	IV	677,0
4	P	Ravno	Popovo polje	Trebišnjica	I	Neretva sa Trebišnjicom	282,8	III	430,6
	P	Trebinje	Popovo polje	Trebišnjica	I	Neretva sa Trebišnjicom	113,1	III	
	P	Neum	Popovo polje	Trebišnjica	I	Neretva sa Trebišnjicom	34,77	I	
5	P	Grude	Imotsko polje	Jaruga	II	Neretva sa Trebišnjicom	378,5	III	378,5
6	P	Livno	Prisap	Jaruga	II	Krka-Cetina	243,7	III	243,7
7	P	Čitluk	Čitluk	Bezimeni potok	II	Neretva sa Trebišnjicom	188,9	III	188,9
8	P	Mostar	Mostarsko blato	Lištica	I	Neretva sa Trebišnjicom	181,7	III	247,5

16

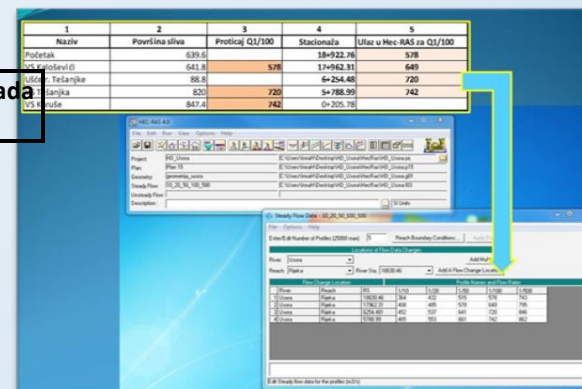

HRONOLOGIJA IZRADE MAPA OPASNOSTI I MAPA RIZIKA

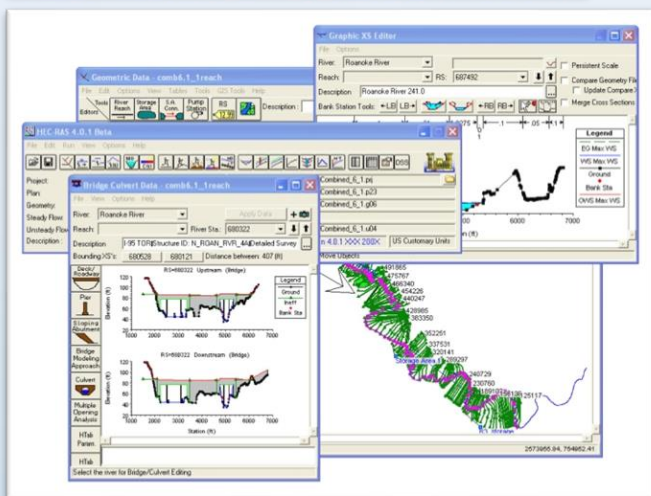

Izrada DMR-a
(GIS)

Hidrološka obrada
podataka

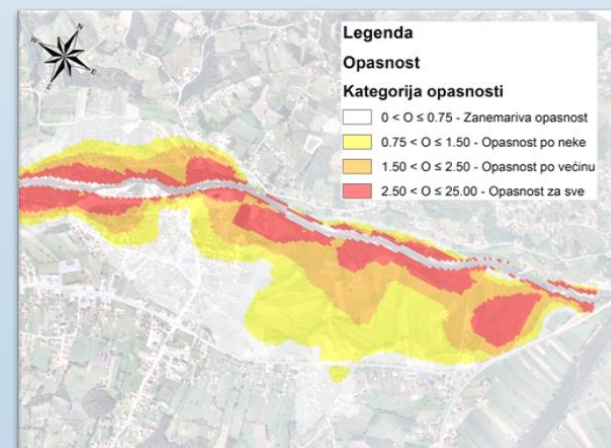
Unos podataka potrebnih za
hidraulički proračun i
definisanje graničnih uslova

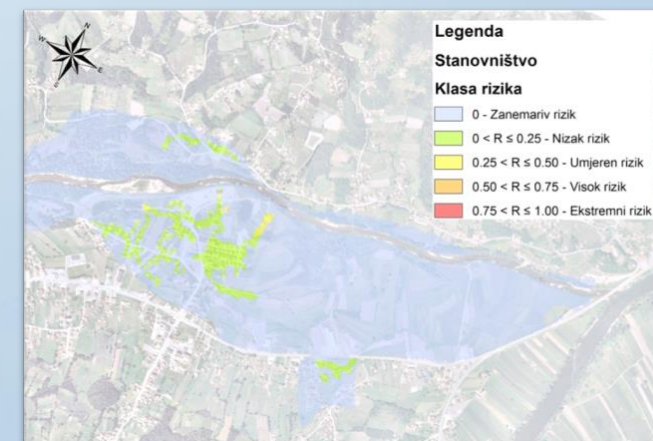
Pokretanje simulacije

Prikaz hidrauličkog proračuna

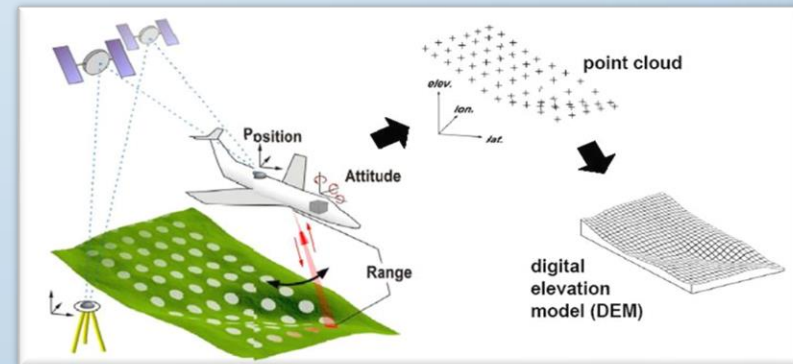
Izrada mapa opasnosti

Izrada mapa rizika

- IZRADA DIGITALNOG MODELA TERENA (DTM)

1. Direktna terenska mjerenja korita i objekata,
2. Daljinsko snimanja LIDAR tehnologijom
3. Obrada snimljenih podataka i izrada batimetrije korita.

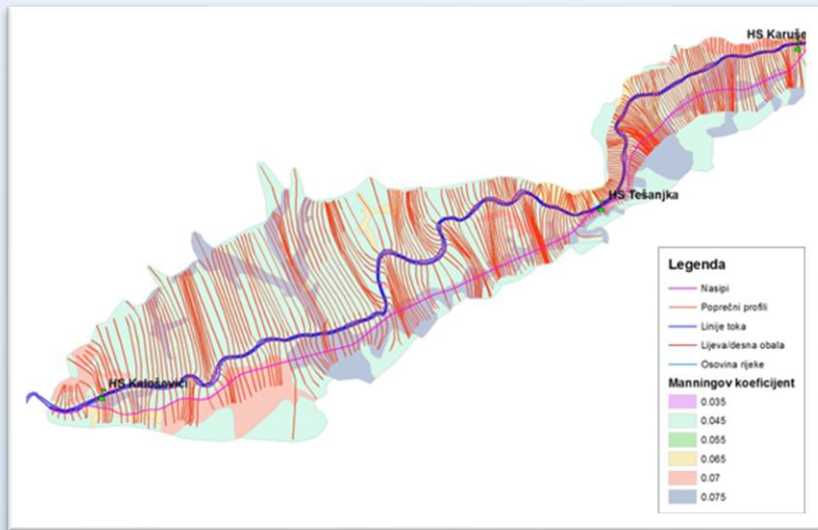

DTM predstavlja matematski prikaz 3D prostora, odnosno DTM je najbolja aproksimacija Zemljinog reljefa. Svaka tačka modela određena je X, Y, Z koordinatama.

• IZRADA HIDRAULIČKOG MODELA

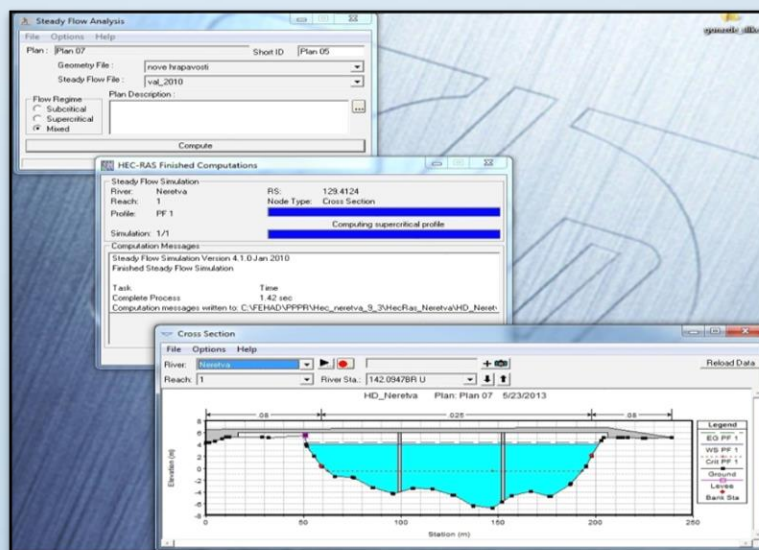
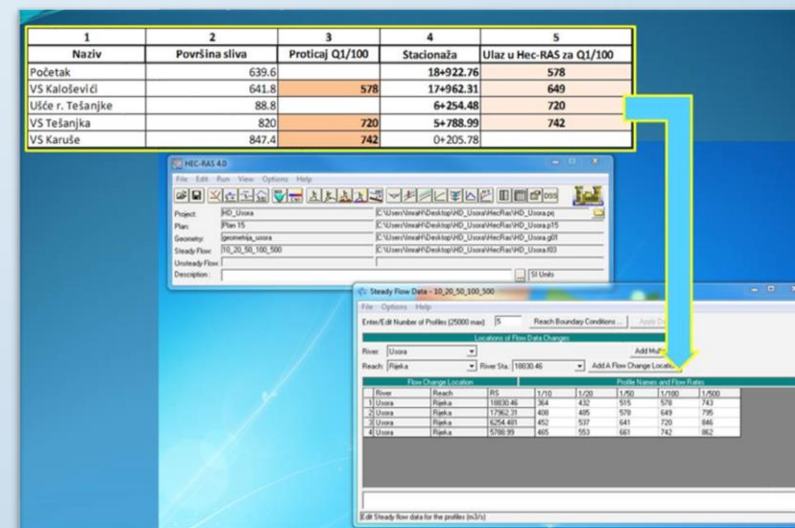
- Podaci o geometriji:

Hidrološka obrada podataka:

Proticaji različitog povratnog perioda

(1/20, 1/100, 1/500)

Po završenoj hidrauličkoj simulaciji rezultati proračuna toka vode exportuju se u rasterskom formatu i dalje koriste u GIS softveru za obradu mapa opasnosti i mapa rizika.

- REZULTATI HIDRAULIČKOG MODELA:

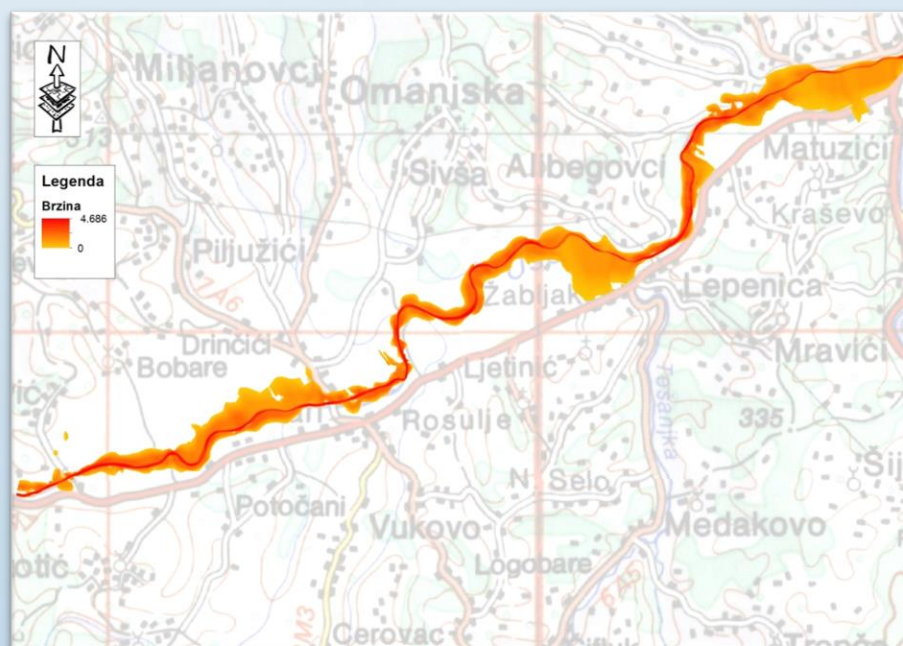
Poplavna linija
(linija dopiranja velikih voda)

Raster dubine

Raster brzine

Svaki hidraulički model producira i ostale rezultate hidrauličkih parametara koji se po potrebi mogu koristiti direktno u modelu u tabelarnom i drugom obliku.

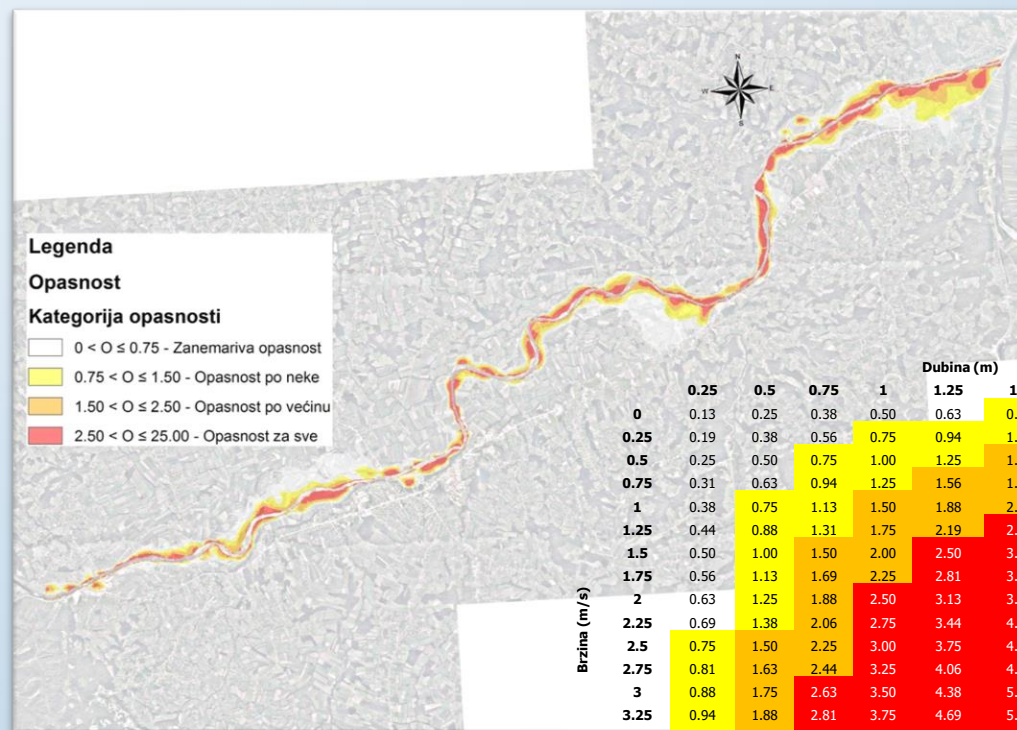

Agencija za vodno područje rijeke Save

SARAJEVO

• IZRADA MAPA OPASNOSTI:

- Mapa opasnosti predstavlja rezultat hidrauličke analize tečenja u plavnim zonama, odnosno kombinaciju brzine i dubine dobivenih iz hidrauličkog modela (prema: „Metodologiji izrade mapa rizika i mapa opasnosti od poplava na vodotocima I kategorije u FBiH”).

Legenda
Opasnost
Kategorija opasnosti

- 0 < O ≤ 0.75 - Zanemariva opasnost
- 0.75 < O ≤ 1.50 - Opasnost po neke
- 1.50 < O ≤ 2.50 - Opasnost po većinu
- 2.50 < O ≤ 25.00 - Opasnost za sve

Brzina (m/s)	Dubina (m)										
	0	0.25	0.5	0.75	1	1.25	1.5	1.75	2	2.25	2.5
0	0.13	0.25	0.38	0.50	0.63	0.75	0.88	1.00	1.13	1.25	
0.25	0.19	0.38	0.56	0.75	0.94	1.13	1.31	1.50	1.69	1.88	
0.5	0.25	0.50	0.75	1.00	1.25	1.50	1.75	2.00	2.25	2.50	
0.75	0.31	0.63	0.94	1.25	1.56	1.88	2.19	2.50	2.81	3.13	
1	0.38	0.75	1.13	1.50	1.88	2.25	2.63	3.00	3.38	3.75	
1.25	0.44	0.88	1.31	1.75	2.19	2.63	3.06	3.50	3.94	4.38	
1.5	0.50	1.00	1.50	2.00	2.50	3.00	3.50	4.00	4.50	5.00	
1.75	0.56	1.13	1.69	2.25	2.81	3.38	3.94	4.50	5.06	5.63	
2	0.63	1.25	1.88	2.50	3.13	3.75	4.38	5.00	5.63	6.25	
2.25	0.69	1.38	2.06	2.75	3.44	4.13	4.81	5.50	6.19	6.88	
2.5	0.75	1.50	2.25	3.00	3.75	4.50	5.25	6.00	6.75	7.50	
2.75	0.81	1.63	2.44	3.25	4.06	4.88	5.69	6.50	7.31	8.13	
3	0.88	1.75	2.63	3.50	4.38	5.25	6.13	7.00	7.88	8.75	
3.25	0.94	1.88	2.81	3.75	4.69	5.63	6.56	7.50	8.44	9.38	
3.5	1.00	2.00	3.00	4.00	5.00	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	
3.75	1.06	2.13	3.19	4.25	5.31	6.38	7.44	8.50	9.56	10.63	
4	1.13	2.25	3.38	4.50	5.63	6.75	7.88	9.00	10.13	11.25	
4.25	1.19	2.38	3.56	4.75	5.94	7.13	8.31	9.50	10.69	11.88	
4.5	1.25	2.50	3.75	5.00	6.25	7.50	8.75	10.00	11.25	12.50	
4.75	1.31	2.63	3.94	5.25	6.56	7.88	9.19	10.50	11.81	13.13	
5	1.38	2.75	4.13	5.50	6.88	8.25	9.63	11.00	12.38	13.75	

Što je umnožak brzine i dubine veći to je i opasnost veća.

Kategorija	O	Opis
Kategorija 0	0.00 – 0.75	Zanemariva opasnost
Kategorija 1	0.75 – 1.50	Opasnost po neke (djeca, stariji, bolesni, neplivači)
Kategorija 2	1.50 – 2.50	Opasnost po većinu
Kategorija 3	>2.50	Opasnost za sve

Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

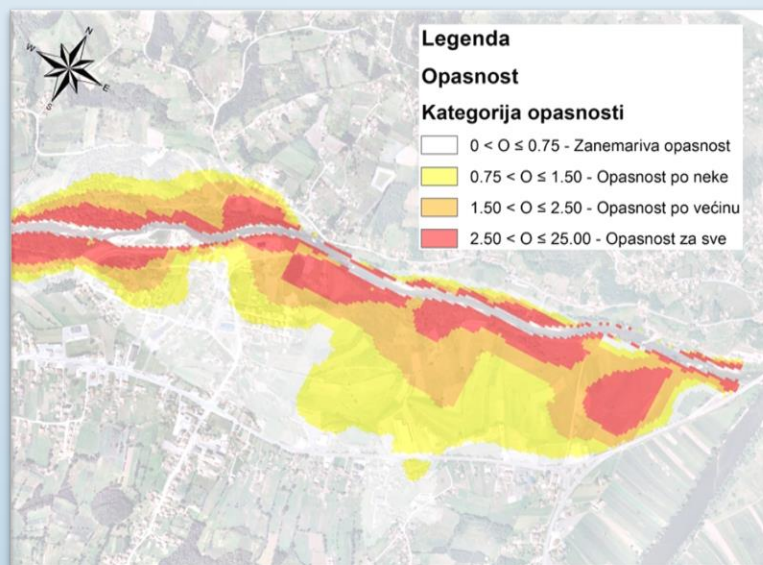
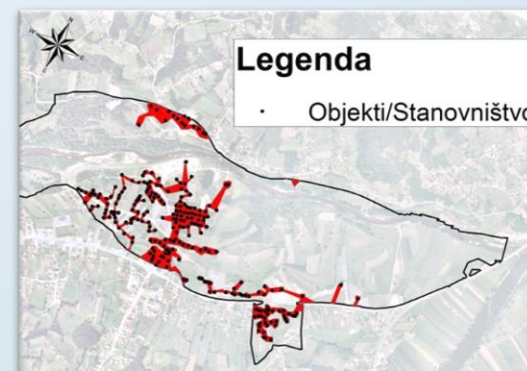
• IZRADA MAPA RIZIKA:

Mape rizika, pored opsega plavljenja prikazuju i posljedice štetnog dejstva poplava.

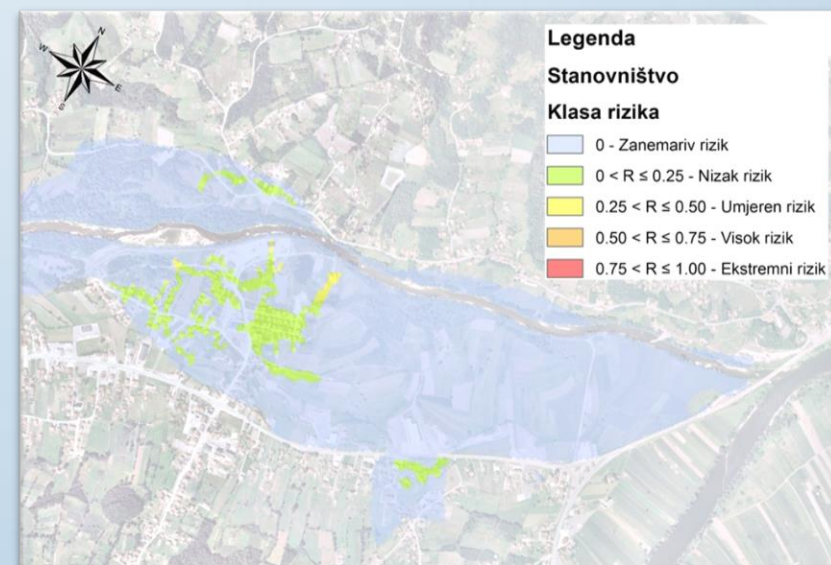
Mape rizika dobivene su množenjem ugroženih kategorija:

1. stanovništvo,
2. ekonomija/gospodarstvo,
3. zaštićena područja,
4. kulturno-historijski spomenici,
5. IPPC postrojenja,

sa vrijednošću za opasnost.

Mapa opasnosti

Mapa rizika po stanovnišvo

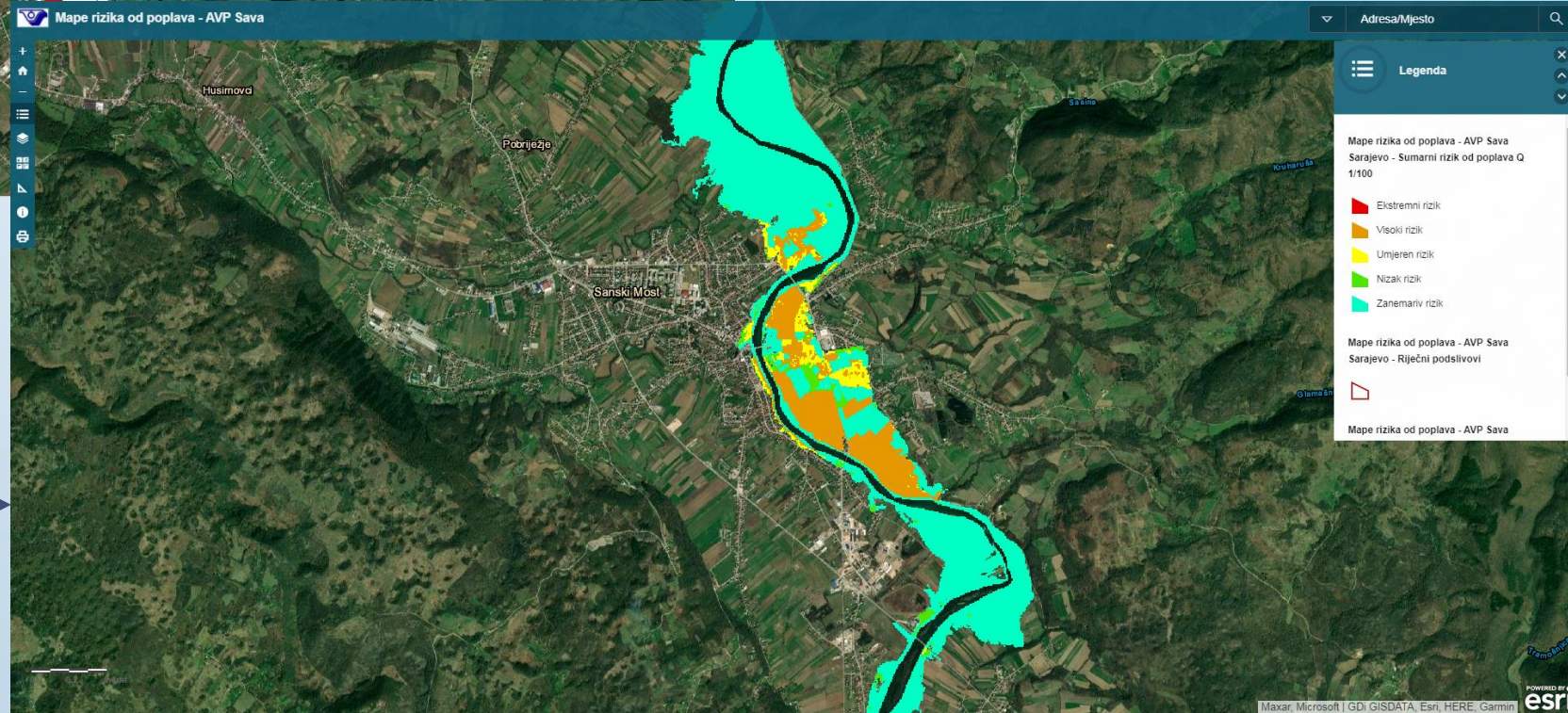
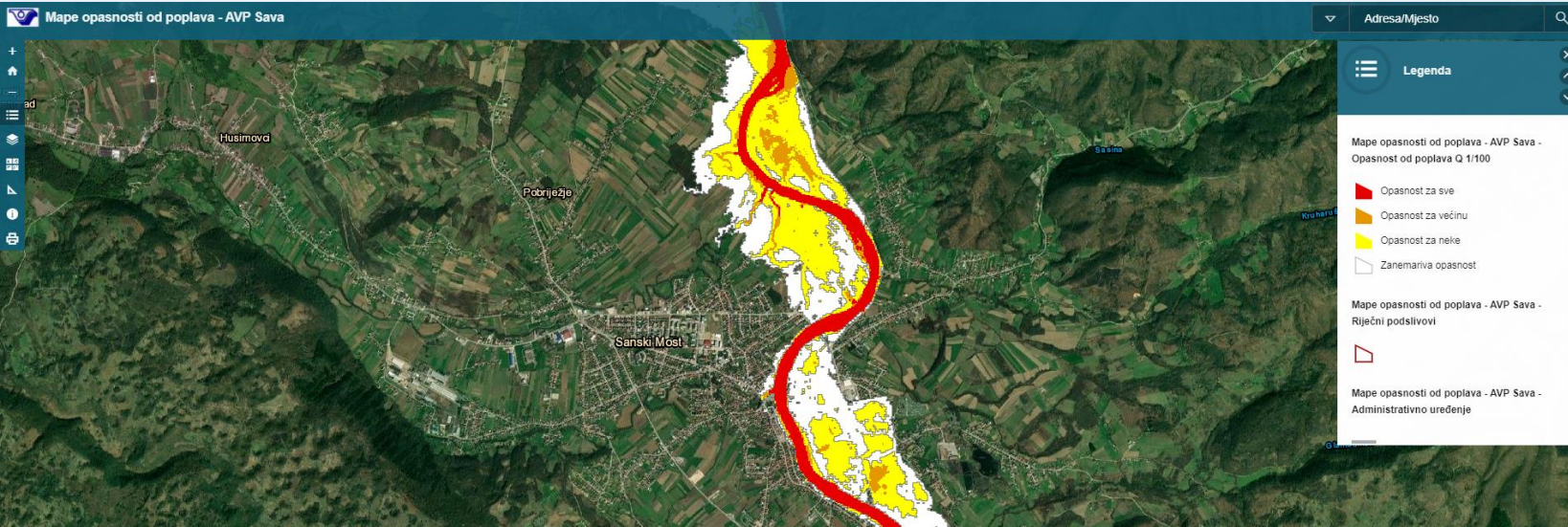
Naziv projekta	Projekat Mape opasnosti i mape rizika od poplava u Bosni i Hercegovini
Bespovratna projektna sredstva	WB12-BIH-ENV-04 – Komponenta 1 i WB19-BIH-ENV-01
Ugovorni organ	Evropska investiciona banka
Konsultant	Konzorcij WYG - IPF5
Nosioci:	<p>U ime Bosne i Hercegovine</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, ▪ Ministarstvo civilnih poslova BiH, ▪ Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, ▪ Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, ▪ Vlada Brčko Distrikta
Korisnici projekta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Agencija za vodno područje rijeke Save, Sarajevo ▪ Agencija za vodno područje Jadranskog mora, Mostar ▪ Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Sarajevo ▪ Javna ustanova „Vode Srpske“ Bijeljina ▪ Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Banja Luka ▪ Državni koordinator za Instrument pretpristupne pomoći
Projektno područje	Cijela teritorija Bosne i Hercegovine
Vodeća MFI	Evropska investiciona banka
Ciljevi Projekta	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opći cilj bio je pripremiti stručnu osnovu potrebnu za osiguravanje zaštite od poplava za postojeće i buduće objekte te podići nivo znanja o opasnosti i riziku od poplava u područjima koja su najviše podložna poplavama. ▪ Svrha je bila osigurati da se izrada mapa poplava, mapa opasnosti od poplava i mapa rizika od poplava, provede prema standardiziranom postupku. <p>Priprema mapa rizika od poplava i mapa opasnosti od poplava također je korak koji zahtijeva Direktiva EU o poplavama (član 6) i obavezni preduvjet za izradu održivih planova upravljanja rizikom od poplava (član 7).</p>
Rezultati Projekta koje je potrebno ostvariti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Potvrđena metodologija za mapiranje opasnosti i rizika od poplava koju je moguće primijeniti u cijeloj Bosni i Hercegovini; ▪ Digitalni modeli terena odabranih AFA područja (= ASPFR područja) pripremljeni na temelju LiDAR snimanja; ▪ Geodetska snimanja korita u odabranim poplavnim zonama; ▪ Pouzdani i objedinjeni hidrološki skupovi podataka kao osnova hidrauličkih proračuna u odabranim AFA područjima; ▪ Hidraulički modeli rijeka u odabranim AFA područjima; ▪ Pouzdani objedinjeni skupovi podataka receptora rizika od poplave koji obuhvataju odabrana AFA područja; ▪ Mape opasnosti i mape rizika od poplava odabranih AFA područja; ▪ LiDAR snimanja drugih područja u Bosni i Hercegovini za koja nije obavezna izrada mapa opasnosti i mapa rizika od poplava, ovisno o raspoloživosti preostalih sredstava iz budžeta nakon okončanja ostalih rezultata.
Početak provedbe	7. april 2017. godine
Trajanje Projekta	42 mjeseca
Datum završetka provedbe Projekta	7. novembar 2020. godine

Agencija za vodno područje rijeke Save

SARAJEVO

www.voda.ba
Mape opasnosti

www.voda.ba
Mape rizika

Naredni koraci:

- **Izrada Plana upravljanja rizikom od poplava u Bosni i Hercegovini.**

Projekat je započeo je 24. septembra 2020. i trajat će 30 mjeseci, zaključno s 23. martom 2023. godine.

HVALA NA PAŽNJI!

Agencija za vodno
područje rijeke Save

SARAJEVO

